ילקוט שמעוני על נ"ך — עובדיה

חזון עבדיה. א"ל הקב"ה לאליפז אתה הוכחת לאיוב בחזון בשעפים מחזיונות לילה אני אעמיד ממך בן נביא שיפרעע מבית אביך בחזון שנאמר חזון עבדיה. חזון עבדיה כה אמר ה' אלהים לאדום, מ"ש עובדיה לאדום, א"ר יצחק אמר הקב"ה יבא עובדיה שדר בין שני רשעים ולא למד ממעשיהם ויפרע מעשו הרשע שדר בין שני צדיקים ולא למד ממעשיהם. אמר אפרים מקשאה תלמידו של רבי מאיר עובדיה גר אדומי היה והיינו דאמרי אינשי מיניה וביה אבא ליזיל ביה גרגא, כי אתא רב דימי אמר ירך מתוכה מסרחת:

כה אמר ה' אלהים וגו'. אוי למלכות רביעית שהקב"ה נוקם בעצמו ממנה, במצרים פרע על ידי מלאך וישלח מלאך ויוציאנו ממצרים, באשור ויצא מלאך ה' ויך במחנה אשור, במדי על ידי מרדכי ואסתר, ביון על ידי מתתיהו ובניו, אבל בהם אין פורע ממנה אלא אני בעצמי שנאמר כה אמר ה' אלהים וגו':

כה אמר ה' אלהים וגו' אמתי היתה מלחמה זו בימי יהושפט מלך יהודה אין באדום נציב מלך, משנפלו אדומיים בימי אמציהו לא העמידו מלך במקומו עד היום הזה, משנפלו הארמים בימי אלישע לא העמידו מלך עד שנתעוררו בימי אחז ונפלו, משנפלו פלשתים בימי חזקיהו לא הזקיפו ראש עד היום, משנפל אשור בימי חזקיהו לא העמידו מלך על כל הארץ, משנפל מצרים בימי נבוכדנאצר לא העמידו מלך על כל הארץ, משנפל מצרים בימי נבוכדנאצר לא נתנשאו ראש עוד מן הממלכות תהיה שפלה:

הנה קטן נתתיך בגוים. תני רב יוסף שאין מעמידין מלך בן מלך, בזוי אתה מאד שאין להם לא כתב ולא לשון. ועל ידי שאלה מוקמי כגון אסוירוס בן אנטונינוס, א"ל אנטונינוס לרבי בעינא דימלך אסוירוס ברי תחתי ותתעביד טבריא קלניא חדא עבדי תרי לא עבדי. אייתי גברא ארכביה אחבריה ויהיב ליה יונה לעילאה א"ל לתתאה אימא ליה לעיילאה דניפרחה. אמר שמע מינה הכי קאמר לי את בעי מינייהו דאסוירוס בני ימלוך תחתי ואימא ליה לאסוירוס דליעבד טבריא קלניא וכו'. זדון לבך השיאך (כתוב ברמז רכ"א):

אם תגביה כנשר. לעתיד לבא כשהקב"ה דן את עשו הרשע מה עשו עושה, מתעטף בטליתו ובא ויושב אצל יעקב שנאמר ואם בין כוכבים שים קנך, ואין כוכבים אלא יעקב שנאמר דרך כוכב מיעקב וכתיב הבט נא השמימה וספור הכוכבים ויעקב אומר אחי לא תהא כיוצא בי שנאמר אחי דברך מות אהי קטבך שאול גזרות שהיית גוזר עלי לעבוד אלילים אלו הייתי עושה נתחייבתי מיתה בידי שמים ואם לא אעבוד אתה הורג אותי, כיון שירד עשו לשאול נשתייר יעקב לעצמו שנאמר והיה בכל הארץ נאם ה' פי שנים בה יכרתו יגועו והשלישית יותר בה, ואין שלישית אלא ישראל שנאמר ביום ההוא יהיה ישראל שלישיה:

איך נחפשו עשו (ברמז קכ"א). לחמך ישימו (ברמז פ"ד):

ביום עמדך מנגד וגו' להכרית את פליטיו. בשעה שהקיף נ"נ את ירושלים בא עשר הרשע ועמד לו רחוק מן הכשדים מיל והיה הורג כל מי שנמלט מן הכשדים שנאמר ביום עמדך מנגד אימתי ביום שבות זרים חילו, ולא היה החרבן זה שלך אלא של בבל שנאמר שבות זרים חילו, וגם אתה כאחד מהם בקש להמנות עם מחריבים ראשונים, ואל תשמח לבני יהודה הרי שהיה שמח, ואל תגדל פיך שהיה עומד ומגדף, ואל תעמוד על הפרק שהיה עומד בפרשת דרכים, אל תבא וגו' ביום אידם אין כתיב כאן אלא ביום אידו שברך יהיה כבשברו זש"ה שמעו כי נאנחה אני ואין מנחם לי. בני קיני שמעו אע"פ שלא באו (ד) יצא שכרם בהפסדם למה שלא באו להזדווג לי, אבל עשר הרשע לא די שלא בא לנחמני אלא בא לסייע את אויבי, אתה מוצא כשבא נבוכדנאצר הרשע לישרושלים להחריבה בא עשו הרשע ועמד בפרשת דרכים ברחוק מיל דכתיב ביום עמדך מנגד וכתיב ותשב לה מנגד הרחק מה להלן ברחוק מיל אף כאן ברחוק מיל. כתיב ומשה יקח את האהל וגו' הרחק וכתיב אך רחוק יהיה ביניהם וביניו כאלפים אמה, אמר עשו הרשע הריני עומד כאן אם אראה שישראל נוצחים אומר לסייע אתכם באתי ואם ינצחו אותם בבל הופך אני והורג בישראל. ורוח הקדש צוווחת ואל תעמוד על הפרק:

והיה בית יעקב אש. בעא מיניה רבי שמואל בר נחמני מרבי יונתן מאי דכתיב ויהי כאשר ילדה רחל את יוסף ויאמר יעקב אל לבן שלחני מאי שנא עד דאילתיליד יוסף, ראה יעקב שאין זרעו של עשו נמסר אלא בזרעו של יוסף שנאמר והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש. כתיב ואלה המלכים אשר מלכו בארץ אדום. וכתיב וישב יעקב, א"ר הונא משל לאחד המהלך בדרך וראה כת של כלבים ונתירא מהם, מה עשה הלך וישב ביניהם, כך כיון שראה יעקב עשוו ואלופיו נתירא מהם וישב לו ביניהם. א"ר לוי משל לנפח שפתחו פתוח באמצע פלטין ובנו פתחו פתוח כנגדו וראה נכנסות למדינה חבילות חבילות של קוצים אמר חבל למדינה מי נכנס בתוכה, והיה שם פקח אחד אמר מאלו אתה מתירא גץ אחד משלך גץ אחד משל בהך שורפין אותם, הה"ד והיה בית יעקב אש ובית יוסף להבה ובית עשו לקש. ולא יהיה שריד לבית עשו (ברמז מ"ג וברמז שע"ג). ועלו מושיעים בהר ציון. כתיב עד אשר אבא אל אדוני שעירה חזרנו על כל המקרא ולא מציננו שהלך יעקב לשעיר. אלא אימתי ילך אצלו לעתיד הה"ד ועלו מושיעים בהר ציון לשפוט את הר עשו והיתה לה' המלוכה, לפי שנאמר כי יד על כס יה שאין הכס שלם ולא השם שלם עד שיכרית זרע של עשו שנאמר האויב תמו חרבות לנצח וערים נתשת וגו' וה' לעולם ישב כונן למשפט כסאו: